

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2023 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. 1-203

PASIRENGIMO VALDYTI RIZIKĄ ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos elektros energetikos sistema veikia sinchroninėje Nepriklausomų Valstybių Sandraugos (IPS / UPS) sistemoje, kuri jungia Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Estijos Respublikos, Lietuvos Respublikos ir Latvijos Respublikos elektros energetikos sistemas į bendrą elektros energetinę sinchroninę zoną (toliau – BRELL). BRELL dažnį centralizuotai valdo ir koordinuoja Rusijos Federacijos energetikos sistema (Rusijos vieningoji energetikos sistema). Baltijos regiono šalys – Lietuva, Latvija ir Estija, siekia sujungti savo elektros energetikos sistemas ir dirbti vienoje sinchroninėje zonoje su kontinentinės Europos tinklais (toliau – KET). Lietuvoje taip pat eksploatuojamos tarpvalstybinės elektros jungtys su Lenkija („LitPol Link“ elektros jungtis) ir Švedija („NordBalt“ elektros jungtis).

2. Pasirengimo valdyti riziką elektros energetikos sektoriuje plane (toliau – Planas):

2.1. pateikta nacionalinių krizės scenarijų santrauka;

2.2. nurodytas kompetentingos institucijos vaidmuo ir atsakomybės sritys, kitoms valstybės institucijoms pavestos užduotys;

2.3. aprašytos nacionalinės procedūros ir priemonės, taikytinos susidarius elektros energetikos sektoriaus krizei;

2.4. aprašytos regioninės ir dvišalės procedūros ir priemonės, taikytinos susidarius elektros energetikos sektoriaus krizei;

2.5. nurodytas krizių koordinatorius ir apibrėžtas jo vaidmuo;

2.6. aprašytas konsultavimosi su suinteresuotais subjektais mechanizmas ir rezultatai, gauti konsultuojantis;

2.7. pateikta informacija apie Plane nustatytų procedūrų bandymus.

3. Už Plano parengimą atsakinga viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra (toliau – Agentūra).

4. Plane vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatyme, 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energetikos sektoriuje, kuriuo panaikinama Direktyva 2005/89/EB ir kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose energetikos sektoriaus veiklą.

5. Vadovaujantis Reglamento (ES) 2019/941 6 straipsniu, Europos elektros perdavimo sistemos operatorių asociacija (toliau – ENTSO-E) identifiko regioninius elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijus (toliau – regioniniai krizės scenarijai) ir pateikė juos 2020 m. rugsėjo 7 d. ataskaitoje „Pasirengimo valdyti riziką reglamentavimas – regioninių elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijų identifikavimas“ (angl. *Risk-preparedness regulation – identification of regional electricity crisis scenarios*) (toliau – Ataskaita).

6. Rengiant nacionalinius elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijus buvo atsižvelgta į Ataskaitoje pateiktus regioninius krizės scenarijus ir nacionalinę elektros energetikos sistemos specifiką.

II SKYRIUS

NACIONALINIAI ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS KRIZĖS SCENARIJAI

7. Agentūra, vadovaudamasi Elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1188 „Dėl Elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas) ir bendradarbiaudama su perdavimo sistemos operatoriumi (toliau – PSO) identifikavo nacionalinius elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijus (toliau – Nacionaliniai krizės scenarijai). Nacionalinių krizės scenarijų santrauka:

7.1. – 7.32. *Informacija neskelbiama.*

III SKYRIUS

INSTITUCIJŲ VAIDMUO IR ATSAKOMYBĖS SRITYS

8. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija:

- 8.1. koordinuoja Plano projekto rengimą;
- 8.2. pateikia Plano projektą konsultacijoms Baltijos regiono valstybių narių kompetentingoms institucijoms, tiesiogiai sujungtų valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir Elektros energijos srities veiklos koordinavimo grupei;
- 8.3. tvirtina Planą ir skelbia jį Energetikos ministerijos interneto svetainėje;
- 8.4. užtikrina, kad būtų išlaikytas neskelbtinos informacijos konfidencialumas;
- 8.5. bendradarbiaudama su PSO ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, periodiškai, bet ne rečiau kaip kas dvejus metus, bando Plane nustatytų procedūrų, skirtų užkardyti elektros energetikos sektoriaus krizes, veiksmingumą ir atlieka elektros energetikos sektoriaus krizių modeliavimą;
- 8.6. atlieka krizių elektros energetikos sektoriuje valdymą;
- 8.7. informuoja Baltijos regiono valstybes nares, tiesiogiai sujungtas valstybes nares ir Europos Komisiją (toliau – Komisija) apie susidariusią elektros energetikos sektoriaus krizę ir teikia informaciją apie šios krizės priežastis, planuojamas ar vykdomas priemones, kuriomis siekiama sušvelninti susidariusią elektros energetikos sektoriaus krizę, ir bet kokios pagalbos iš kitų valstybių narių poreikį;
- 8.8. pateikia Elektros energijos srities veiklos koordinavimo grupei ir Komisijai elektros energetikos sektoriaus krizės *ex post* vertinimo ataskaitą;
- 8.9. siekdama užtikrinti, kad visa su elektros energetikos tiekimo saugumu susijusi rizika būtų vertinama vadovaujantis Reglamente (ES) 2019/941 nustatytais taisyklėmis, bendradarbiauja su PSO, skirstomojo tinklo operatoriais (toliau – STO), Valstybine energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba), ENTSO-E, regioniniais koordinavimo centrais ir kitais susijusiais ir (ar) suinteresuotais subjektais.

9. Agentūra:

- 9.1. Apraše nustatyta tvarka identifikuoja ir atnaujina nacionalinius krizės scenarijus ir pateikia juos Energetikos ministerijai;
- 9.2. kartu su nacionaliniais krizės scenarijais Energetikos ministerijai pateikia vertinimą dėl rizikų, susijusių su elektros energijos tiekimo saugumui svarbios infrastruktūros nuosavybės teisėmis, ir pasiūlymus dėl priemonių, kurių būtina imtis siekiant užkirsti kelią tokiai rizikai arba ją sumažinti; taip pat nurodo, kodėl tokios priemonės yra laikomos būtinomis ir proporcingomis;
- 9.3. Apraše nustatyta tvarka parengia ir atnaujina Plano projektą;
- 9.4. rengdama Planą ir rengdama ir atnaujindama nacionalinius krizės scenarijus, bendradarbiauja su PSO ir konsultuojasi su Energetikos ministerija, Taryba, STO, kitais suinteresuotais elektros energijos gamintojais ir paslaugų teikėjais ir kitomis elektros energetikos įmonėmis ir vartotojais, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų.

IV SKYRIUS PROCEDŪROS IR PRIEMONĖS, TAIKYTINOS SUSIDARIUS ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS KRIZEI

PIRMASIS SKIRSNIS NACIONALINĖS PROCEDŪROS IR PRIEMONĖS

10. Susidarius elektros energetikos sektoriaus krizei, Energetikos ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317 „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintu Ekstremaliųjų situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos, inicijuoja ekstremaliosios energetikos padėties (toliau – ekstremalioji padėtis) paskelbimą.

11. Informaciją apie susidariusią arba neišvengiamą elektros energetikos sektoriaus krizę, kuri gali būti pagrindas skelbti ekstremaliąją padėtį, Energetikos ministerijai pateikia:

- 11.1. PSO ar STO;
- 11.2. elektros energijos biržos operatorius;
- 11.3. Taryba;
- 11.4. kita valstybė narė.

12. Informacija apie susidariusią arba neišvengiamą elektros energetikos sektoriaus krizę Energetikos ministerijai teikiama, kai situacija atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317 „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintame Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašė nustatytus valstybės lygio ekstremaliosios situacijos kriterijus ir kitais atvejais, kai manoma, kad elektros energijos tiekimas gali sumažėti ar sumažėja tiek, kad iškyla grėsmė gyventojų saugumui, sveikatai ar šalies ūkio veiklai.

13. Valstybės lygmens ekstremalioji padėtis yra teisinė padėtis, kuri įsigalioja tik po sprendimo ją paskelbti. Vyriausybė, atsižvelgdama į Nacionalinio krizių valdymo centro (toliau – NKVC) pasiūlymą ir ekstremaliojo įvykio pobūdį skelbia valstybės lygio ekstremaliąją padėtį ir paskiria valstybės operacijų vadovą.

14. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priima nutarimą, kuriuo paskelbia valstybės lygio ekstremaliąją padėtį visoje šalyje arba ne visoje šalies teritorijoje, o tam tikrose savivaldybėse.

15. Valstybės lygio ekstremalioji padėtis atšaukiama Vyriausybės nustatyta tvarka.

16. PSO ir STO, teikdami Energetikos ministerijai informaciją apie susidariusią arba neišvengiamą elektros energetikos sektoriaus krizę, nurodo priežastis, dėl kurių sutriko elektros energijos tiekimas, ekstremaliosios padėties paskelbimo pagrindą, planuojamas arba vykdomas priemonės, kuriomis siekiama sušvelninti ekstremaliąją padėtį, ir bet kokios pagalbos iš kitų valstybių narių poreikį.

17. Ekstremalioji padėtis skelbiama ir atšaukiama Energetikos įstatymo 33 straipsnio nustatyta tvarka.

18. Paskelbus ekstremaliąją padėtį, Energetikos ministerija nedelsdama apie tai informuoja to paties regiono valstybių narių kompetentingas institucijas ir, jei valstybės narės nėra tame pačiame regione, tiesiogiai sujungtų valstybių narių kompetentingas institucijas, Komisiją ir pateikia joms Plano 16 punkte nurodytą informaciją.

19. Paskelbus ekstremaliąją padėtį, PSO ir STO Energetikos ministerijos nustatytu periodiškumu teikia atnaujintą informaciją apie elektros energijos tiekimo situaciją.

20. Paskelbus ekstremaliąją padėtį taikomos Plane, Energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme, Reglamente (ES) 2019/941 ir kituose ekstremaliųjų situacijų valdymą reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytos priemonės.

21. Pasibaigus ekstremaliajai padėčiai, Energetikos ministerija, pasikonsultavusi su Taryba, nedelsdama, bet ne vėliau kaip per tris mėnesius po to, kai ekstremalioji padėtis atšaukiama,

pateikia Elektros energijos srities veiklos koordinavimo grupei ir Komisijai elektros energetikos sektoriaus krizės ir jos poveikio *ex post* vertinimo ataskaitą.

22. Energetikos ministerija *ex post* vertinimo rezultatus pristato Elektros energijos srities veiklos koordinavimo grupės posėdyje. Vertinimo rezultatai turi būti įtraukti į atnaujinamą Planą.

23. Siekiant užtikrinti elektros energetikos sistemos eksploatavimo saugumą, užkirsti kelią incidentams plisti ar sunkėti, išvengti didelio masto trikdžių ir visiško elektros energetikos sistemos atsijungimo būsenos ir efektyviai ir greitai atkurti avarinės būsenos ar visiško atsijungimo būsenos elektros energijos sistemos veikimą, nustatomos šios prevencinių ir parengiamųjų priemonių grupės:

23.1. Svarbiausios prevencinės priemonės, kurių imamasi, siekiant užkirsti kelią galimiems sutrikimams:

23.1.1. tinklo įrangos ir eksploatavimo rodiklių atitikimo reikalavimams stebėseną;

23.1.2. galios srautų valdymas, siekiant neviršyti leistinų verčių, perkrovų valdymas joms atsiradus;

23.1.3. planinės koordinuotos įrangos patikros ir remontai;

23.1.4. tinklo stiprinimo, optimizavimo ir plėtros planai;

23.1.5. operatyvinių avarių ir krizių valdymo grupių sukūrimas.

23.2. Prevencinės rinka pagrįstos priemonės:

23.2.1. galios ir dažnio valdymo rezervų užtikrinimas;

23.2.2. įtampos ir energijos srautų, neviršijančių tinklo eksploatavimo saugumo ribų, užtikrinimas;

23.2.3. elektros energijos gamybos ir apkrovos balanso užtikrinimas;

23.2.4. koordinuotas kreipimasis į visuomenę, raginantis taupyti elektros energiją.

23.3. Prevencinės ne rinka pagrįstos priemonės:

23.3.1. sistemos apsaugos plano priemonių PSO ir tinklų naudotojų įrenginiuose įrengimas;

23.3.2. sistemos atkūrimo plano priemonių PSO ir tinklų naudotojų įrenginiuose įrengimas;

23.4. Parengiamosios priemonės:

23.4.1. Sistemos apsaugos plano parengimas;

23.4.2. Sistemos atkūrimo plano parengimas.

24. Krizių švelninimo priemonės pasirenkamos atsižvelgiant į scenarijų eigą.

25. Galimos elektros energetikos sektoriaus krizių švelninimo priemonės:

25.1. elektros energetikos sistemos valdymo rajono aktyviosios galios ir elektros energijos balanso valdymas, siekiant palaikyti sinchroninės zonos dažnį nustatytoje ribose. Atliekamas vykdant dažnio išlaikymo, dažnio atkūrimo ir pakaitos rezervų panaudojimą, kurio metu aktyvuojami valdymo rajone palaikomi galios ir dažnio rezervai:

25.1.1. dažnio išlaikymo rezervai (FCR) – aktyviosios galios rezervai, kuriuos atsiradus disbalansui galima panaudoti elektros sistemos dažniui išlaikyti; automatiškai pilnai aktyvuojamas per 30 sek;

25.1.2. dažnio atkūrimo rezervai (FRR) – aktyviosios galios rezervai, kuriuos galima panaudoti elektros sistemos vardiniam dažniui atkurti, o sinchroninėje zonoje, kurią sudaro daugiau kaip vienas galios ir dažnio valdymo rajonas, – planinei galių balanso vertei atkurti; Aktyvavimas atliekamas, naudojant PSO automatinę valdymo sistemą arba PSO nurodymu;

25.1.3. pakaitos rezervai (RR) – rezervai, kuriuos galima panaudoti siekiant atkurti arba išlaikyti reikiamą FRR lygį, kad būtų pasirengta kompensuoti papildomą sistemos disbalansą, taip pat gamybos rezervai.

25.1.4. už aktyviosios galios, energijos balanso valdymą ir aktyviosios galios rezervų užtikrinimą atsakingas PSO.

25.2. izoliuotas elektros energetikos sistemos dalies darbas. PSO įvertina elektros energetikos sistemos stabilumo ir balanso užtikrinimo poreikį izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo atvejais ir, remdamasis atliktais skaičiavimais, nustato prognozuojamos sistemos stabilumui ir balansui užtikrinti būtinas elektros energijos gamybos įrenginių prieinamumo apimtis;

25.3. apkrovos valdymas pagal balansavimo elektros energijos sutartyse įtvirtintus nediskriminacinius principus. Numato galimybę gamintojams ir vartotojams didinti gamybą arba mažinti vartojimą už nustatytą atlygį.

26. Sistemos apsaugos planą rengia PSO, kuris turi būti suderintas su STO, gamintojais, prijungtais prie perdavimo tinklo ir kaimyninių šalių perdavimo sistemos operatoriais. Sistemos apsaugos plane turi būti numatyti veiksmai ir priemonės, kai:

26.1. perkraunami perdavimo tinklo elementai;

26.2. pažemėja (paaukštėja) perdavimo tinklo įtampa arba dažnis;

26.3. atsiranda galių svyravimai;

26.4. valdymo rajono balansui užtikrinti trūksta aktyviosios galios arba energijos;

26.5. po įvykusios totalios elektros energetikos sistemos avarijos (toliau – totali avarija) sistema iš dalies ar visiškai užgęsta.

27. Totalios avarijos atveju (visiško atsijungimo būsenoje) sistemos atkūrimą koordinuoja PSO, vadovaudamasis parengtu ir su STO ir gamintojais, prijungtais prie perdavimo tinklo, suderintu Atkūrimo planu, kuriame numatoma veiksmų seka palaipsniui atkursianti elektros energetikos sistemos veikimą: tinklo elementų įjungimas ir generacijos ir apkrovos galių didinimas.

28. Krizių švelninimo priemonės, taikomos atkuriant elektros energijos tiekimą, eilės tvarka:

28.1. objektuose, kuriuose nutrūkęs elektros tiekimas kelia tiesioginį pavojų žmonių gyvybei ir sveikatai;

28.2. objektuose, kurie užtikrina kitų itin svarbių objektų veiklos tęstinumą, taip pat svarbioms valstybės institucijoms;

28.3. objektuose, kurie yra svarbūs viešosioms paslaugoms teikti arba ekonomiškai svarbiems objektams;

28.4. objektuose, viršijančiuose PSO ir STO nustatytą metinį elektros energijos suvartojimą.

29. Rankinis apkrovos mažinimas:

29.1. energetikos sistemoje susidarius ekstremaliai padėčiai, kai sistemoje trūksta elektros galios ar energijos, STO, bei perdavimo tinklo vartotojai pagal PSO nurodymą, privalo operatyviai išjungti iki 20% vartojamos galios ir iki 25% riboti per parą elektros energijos sunaudojimą;

29.2. apie elektros energijos ar galios apribojimus PSO privalo pranešti vartotojams iš anksto, bet ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki apribojimo pradžios. Pranešime nurodoma elektros energijos persiuntimo apribojimo trukmė, dydis (eilės) ir laikas;

29.3. prireikus nedelsiant įvesti elektros galios apribojimo grafikus, PSO per Lietuvos radiją ir (ar) kitomis ryšio priemonėmis turi pranešti apie tai visuomenei (vartotojams) ne vėliau kaip prieš 1 valandą;

29.4. esant būtinybei pakeisti paskelbtą elektros energijos tiekimo režimą, vartotojai gali būti informuojami papildomai;

29.5. PSO parengia planines avarinių atjungimų ir ribojimų užduotis, kurių pagrindu STO prie jo tinklų prijungtiems vartotojams ir PSO tiesiogiai prie perdavimo tinklo prijungtiems vartotojams rengia avarinių atjungimų ir aktyviosios galios bei elektros energijos ribojimo grafikus. Grafikai galioja 1 metus nuo lapkričio 1 d. iki spalio 31 d.;

29.6. vartotojų išjungimo automatiką sudaro: automatinis dažninis nukrovimas (toliau – ADN) ir nukrovimo automatika (toliau – NA). ADN ir NA suveikia nuo skirtingų elektros sistemos parametrų (atitinkamai, dažnio ir įtampos kritimo), tačiau išjungia tuos pačius, prie ADN įrenginių prijungtus, vartotojus. ADN ir NA apimtis ir nustatymus perdavimo ir skirstomiesiems elektros tinklams kasmet nustato ir pateikia PSO;

29.7. pagal galiojančius susitarimus tarp sinchroniniu režimu dirbančių energetikos sistemų, ADN būdu išjungiamą ne mažiau kaip 60% vartojamos galios;

29.8. rekomenduojama elektros energijos ribojimo dalis yra 25%, kuri, priklausomai nuo techninių galimybių, gali būti ir mažesnė.

30. Prie automatinių vartotojų išjungimo įrenginių neprijungiami ir į vartotojų išjungimo grafikus neįtraukiami vartotojai, kurie turi nepertraukiamą ir sudėtingą technologinį procesą, dėl kurių trumpalaikio atjungimo kyla grėsmė žmonių gyvybei, patiriama didelių materialinių nuostolių, sutrinka sudėtingi technologiniai procesai, svarbūs valstybės ir miesto ūkio veiklos procesai, gydymo įstaigos, ryšių, vandentiekio ir kanalizacijos įmonių, priešgaisrinės saugos technologiniai objektai, geležinkelio transportas, miesto elektrifikuotas visuomeninis transportas, vandens ir oro transporto dispečerinio valdymo centrai, blokavimo, signalizacijos ir apsaugos sistemų technologiniai objektai, ikimokyklinio amžiaus vaikų įstaigos, pieno fermos, gyvulininkystės kompleksai, paukštynai, galvijų prieauglio auginimo fermos, duonos kepyklos.

31. Visuomenės informavimas apie ekstremaliąją padėtį vykdomas taip:

31.1. gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją padėtį perspėja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas);

31.2. valstybės tarnautojus ir darbuotojus bei jų reguliavimo sričiai priklausančias institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie ekstremaliąją padėtį perspėja civilinės saugos sistemos subjektai pagal kompetenciją;

31.3. gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams perspėti apie ekstremaliąją padėtį naudojama perspėjimo sistema, kuria perduodamas garsinis perspėjamas civilinės saugos signalas, o informacija perduodama per Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programas, kitų nacionalinių, regioninių ir vietinių transliuotojų programas, taip pat per visas kitas visuomenės informavimo ar visuomenės naudojamas ryšių priemones;

31.4. gyvenamųjų vietovių, kuriose nėra sirenų arba galimybių panaudoti perspėjimo sistemą, gyventojai perspėjami ir informuojami apie ekstremaliąją padėtį turimomis ryšių ar kitomis priemonėmis, numatytomis savivaldybių ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose.

32. Viešąją informaciją apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją padėtį valstybės lygiu visuomenei teikia:

32.1. Nacionalinio saugumo komisija;

32.2. Valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas;

32.3. NKVC;

32.4. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas.

33. Kai energetikos ministras paskiriamas ekstremaliosios situacijos operacijų vadovu viešosios informacijos teikimą organizuoja Energetikos ministerija:

33.1. Energetikos ministerijos ekstremaliųjų situacijų operacijų centro (toliau – ESOC) Visuomenės informavimo grupė, konsultuodamasi su atsakingais Energetikos ministerijos darbuotojais, krizių koordinatoriumi ir susijusių energetikos įmonių atstovais, nedelsiant rengia pradinį informacinį pranešimą.

33.2. ESOC Visuomenės informavimo grupės vadovas parengtą pradinį informacinį pranešimą suderina su ESOC koordinatoriumi, ESOC Operacinio vertinimo, ekstremaliųjų situacijų prevencijos ir informacijos valdymo grupės nariais, energetikos įmonių atstovais ir NKVC.

33.3. Suderintas pranešimas patalpinamas Energetikos ministerijos interneto svetainėje (www.enmin.lrv.lt), perduodamas NKVC, Ministro Pirmininko spaudos tarnybai bei, suderinus su NKVC, visoms pagrindinėms Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo priemonėms – spaudos, televizijos ir radijo tarnyboms.

33.4. Paskelbusi pagrindinį informacinį pranešimą, ESOC Visuomenės informavimo grupė stebi energetikos įmonių teikiamą informaciją apie situacijos likvidavimo eigą, rengia tarpinius informacinius pranešimus apie įvykdytus svarbius likvidavimo darbus, kitą svarbią informaciją.

ANTRASIS SKIRSNIS REGIONINĖS IR DVIŠALĖS PROCEDŪROS IR PRIEMONĖS

34. Planas parengtas atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos elektros energetikos sistema kartu su Latvijos, Estijos, Suomijos, Švedijos ir Lenkijos elektros energetikos sistemomis sudaro vieną bendrą regioną.

35. Regioniniu lygmeniu taikomos priemonės, vykdomieji subjektai ir priemonės apibūdinimas pateikiami lentelėje.

	Priemonė	Vykdomieji subjektai	Apibūdinimas
1.	Bendradarbiavimas	PSO	PSO keičiasi, renka informacija susijusią su: – situacijos perdavimo sistemoje apibūdinimas; – informacija apie planuojamas priemones.
2.	Bendradarbiavimas	Kompetentingos institucijos	Kompetentingos institucijos analizuoja, koordinuoja ekstremaliosios padėties lygio paskelbimą ir informacijos keitimąsi tarp valstybių narių, Komisijos ir kitų rizikos grupių
3.	Solidarumo mechanizmas	Kompetentingos institucijos	Pasiruošimas taikyti solidarumo mechanizmą ir informacijos keitimasis dėl tiekimo grafiko, kompensacijos už patirtas išlaidas, reikiamų elektros energijos kiekių ir elektros energijos kainos.
4.	Remonto darbų grafiko pakeitimai	PSO	Naujo remonto darbų grafiko (plano) koordinavimas.
5.	IT incidentų valdymas	Nacionaliniai IT saugumo centrai, PSO	Bendradarbiavimas tarp IT saugumo centrų, PSO IT funkcinių padalinių.

36. *Informacija neskelbiama.*

37. Baltijos šalių PSO įsipareigoja padėti vienas kitam krizinių situacijų atveju. Pagalba turi būti suteikiama, jei to prašo avarinės būklės PSO. Sistemos apsauga ir atkūrimo planai derinami su Estijos PSO ir Latvijos PSO. Kiekvienas PSO yra įsipareigojęs teikti per jungtis bet kokią įmanomą pagalbą prašančiajam PSO avarinės situacijos atveju, jei dėl to nesukeltų žalos savo perdavimo sistemai.

38. Vykstantys reguliarūs tarptautiniai ir dvišaliai PSO atstovų susitikimai palengvina keitimąsi informacija apie tiekimo saugumo padėtį ir gerina krizių prevenciją.

39. Kilus elektros energijos krizei, Energetikos ministerija informuoja kitų prijungtų šalių kompetentingas institucijas, pateikdama informaciją apie nacionaliniu lygiu planuojamas ir taikomas priemones bei galimas taikyti regionines priemones.

40. Turint reikiamų techninių ir organizacinių priemonių, vykstant krizei kitoje ES šalyje, Lietuva gali solidariai siūlyti krizės apimtai šaliai pagalbą pagal jau egzistuojančius susitarimus arba *ad hoc*. Pirminis tokios pagalbos koordinatorius yra PSO.

41. Regioninės priemonės, laikantis ES civilinės saugos mechanizmo, taip pat gali padėti spręsti elektros sektoriaus krizę. Šios priemonės apima: tarpvalstybinį naudojimąsi rezerviniais pajėgumais, keitimąsi informacija apie numatomus paklausos pokyčius, koordinuotą informacijos teikimą raginantį visuomenę taupyti, paramą elektros įranga, žiniomis ir patirtimi, mobiliųjų generatorių naudojimą.

V SKYRIUS KRIZIŲ KOORDINATORIUS

42. PSO vykdo Reglamente (ES) 2019/941 numatyto krizių koordinatoriaus funkcijas ir kilus aplinkybėms elektros energijos gamybos, perdavimo ir (ar) skirstymo sektoriuje, kai išorinių ir (ar) vidinių veiksnių poveikis lemia elektros energijos sektoriaus infrastruktūros pažeidimą, reikšmingą elektros energijos gamybos ir (ar) tiekimo sutrikimą, dėl ko yra neįmanoma užtikrinti patikimo elektros energijos tiekimo vartotojams (toliau – elektros energijos sektoriaus krizė), palaiko ryšius ir koordinuoja informacijos srautus.

43. Krizių koordinatoriaus LITGRID AB kontaktiniai duomenys:

43.1. adresas: Karlo Gustavo Emilio Manerheimo g. 8, LT-05131, Vilnius;

43.2. telefonas: +370 707 02 171;

43.3. elektroninis paštas: info@litgrid.eu.

44. Krizių koordinatoriaus funkcijos:

44.1. pranešti elektros energetikos įmonėms, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų, kad Energetikos ministerija priėmė sprendimą dėl išankstinio perspėjimo;

44.2. pranešti elektros energetikos įmonėms, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų, kad išankstinis perspėjimas atšauktas;

44.3. pranešti elektros energetikos įmonėms, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų, kad Vyriausybė paskelbė ekstremaliają padėtį;

44.4. keisti informacija su elektros energetikos įmonėmis ir kitomis energetikos įmonėmis, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų, dėl kurių veiklos sutrikdymo paskelbta ekstremalioji padėtis;

44.5. teikti atnaujintą informaciją apie ekstremaliają padėtį elektros energetikos įmonėms, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų;

44.6. teikti informaciją apie ekstremaliają padėtį ESOC;

44.7. teikti techninius duomenis ESOC apie elektros energijos tiekimo situaciją ekstremaliosios padėties metu ir dalyvauti ESOC rengiamuose posėdžiuose;

44.8. teikti ekstremaliosios padėties ataskaitas Energetikos ministerijai;

44.9. pranešti elektros energetikos įmonėms, kad ekstremalioji padėtis pasibaigė (atšaukta);

44.10. parengti galutinę ekstremaliosios padėties ataskaitą ir ją pateikti Energetikos ministerijai.

VI SKYRIUS KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS

45. Agentūra rengia Plano projektą, bendradarbiaudama su PSO ir konsultuodamasi su Energetikos ministerija, Taryba, STO, kitais suinteresuotais elektros energijos gamintojais ir paslaugų teikėjais ir kitomis elektros energetikos įmonėmis ir vartotojais, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų.

46. Plano projekto rengėjams PSO teikia informaciją (siūlymus), susijusią su prevencinėmis ir parengiamosiomis priemonėmis, regioninėmis ir dvišalėmis procedūromis ir priemonėmis; Energetikos ministerija teikia informaciją (siūlymus) bendraisiais Plano projekto klausimais.

47. Prireikus parengtą Plano projektą Energetikos ministerija suderina su Taryba, STO, suinteresuotais elektros energijos gamintojais ir paslaugų teikėjais ir, prireikus, kitomis elektros energetikos įmonėmis ir vartotojais, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų.

48. Prireikus gali būti organizuojami suinteresuotųjų asmenų susitikimai.

49. Rengiant šį planą konsultuojamasi su:

49.1. atitinkamomis organizacijomis, atstovaujančiomis nepramoninių elektros energijos vartotojų interesams;

- 49.2. atitinkamomis organizacijomis, atstovaujančiomis pramoninių elektros energijos vartotojų interesams;
- 49.3. reguliavimo institucijomis;
- 49.4. perdavimo sistemos operatoriais;
- 49.5. atitinkamais skirstymo sistemos operatoriais.
- 50. Konsultuojantis su Plano 49 punkte nurodytais subjektais pasiekti rezultatai:
  - 50.1. nustatyti nacionaliniai elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijai;
  - 50.2. nustatyta krizių koordinatoriaus funkciją atliekanti įmonė;
  - 50.3. nustatytas elektros energetikos krizės ir ekstremaliosios padėties santykis.

VII SKYRIUS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ BANDYMAI

51. Energetikos ministerija kartu su kitomis institucijomis ir elektros energijos sektoriuje veikiančiomis energetikos įmonėmis periodiškai, bet ne rečiau kaip kas dvejus metus, bando Plane nustatytų procedūrų, skirtų užkirsti kelią elektros energijos sektoriaus krizei, įskaitant dalijimosi informacija ir bendradarbiavimo mechanizmus, veiksmingumą ir atlieka elektros energijos sektoriaus krizių modeliavimą.

52. Scenarijai ir jų pasekmės turi būti iš naujo įvertinami atsiradus naujų duomenų apie galimus įvykius arba atlikus esminius elektros energetikos sektoriaus krizės rizikai įtakos galinčius turėti pakeitimus elektros perdavimo ir skirstymo tinkluose.

53. Energetikos ministerija kas dvejus metus turi organizuoti regioninius reagavimo į sumodeliuotas elektros energijos sektoriaus krizes bandymus realiuoju laiku, kurie vykdomi pagal TSO ir kompetentingų institucijų sutartas procedūras ir kuriose dalyvauja kompetentingų institucijų identifikuoti subjektai.

54. Regioniniai reagavimo į sumodeliuotas elektros energijos sektoriaus krizes bandymai realiuoju laiku vykdomi pratybų forma. Energetikos ministerija nustato planuojamų pratybų formą (stalo, funkcinės arba kompleksinės pratybos) ir lygį (institucinio, valstybės arba regiono lygio pratybos) ir inicijuoja jų vykdymą.

55. Institucinio lygio pratybos įrašomos į Energetikos ministerijos prevencijos priemonių planą ir vykdomos ne rečiau kaip kas dvejus metus pradedant ne vėliau kaip 2024 m. Valstybės lygio pratybos įrašomos į Valstybinį civilinės saugos pratybų planą ir vykdomos ne rečiau kaip kas trejus metus pradedant ne vėliau kaip 2025 m. Regiono lygio pratybos vykdomos suderinus pratybų temą, tikslą, datą, vietą ir dalyvius su regiono kompetentingomis institucijomis ne rečiau kaip kas penkerius metus pradedant ne vėliau kaip 2027 m.

56. PSO, suderinęs pratybų temą, tikslą, datą, vietą ir dalyvius su kitais regiono PSO, privalo organizuoti pratybas, kuriose būtų tikrinamas reagavimas į ne mažiau kaip tris Plane numatytus scenarijus. Tokios pratybos organizuojamos ir vykdomos ne rečiau kaip kas dvejus metus pradedant ne vėliau kaip 2024 m.
